

ความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
The Needs for Innovation Organization of Educational Opportunity Expansion
Schools in Mae Ai District under the Office of Chiang Mai Primary Educational
Service Area 3

ชลธิชา ไจอารี

Chonthicha Jaiaree

กษิณัญญ์ มีพรหม

Kasidit Meprom

มหาวิทยาลัยพะเยา

University of Phayao

E-mail: chonthicha55121408@gmail.com

E-mail: Krueins@gmail.com

โทร. 0643487654

Received: 8 April 2025; Revised: 20 April 2025; Accepted: 23 April 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครู จำนวน 178 คน รวม 191 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรวัด แบบประเมินค่า 5 ระดับ ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67-1.00 และมีค่า ความเชื่อมั่นที่ 0.968 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศวัฒนธรรมองค์กร รองลงมาคือด้านโครงสร้างองค์กร ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านการจัดการความรู้ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, องค์กรนวัตกรรม, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

This research aimed to study the needs assessment for innovation organizations in educational opportunity expansion schools in Mae Ai District under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3. The sample consisted of 191 participants, including 13 school administrators and 178 teachers under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3, selected through stratified random sampling. This quantitative research employed a questionnaire with a 5-level rating scale as the research instrument. The questionnaire items had an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.67 to 1.00 with a reliability coefficient of 0.968. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNImodified). The findings revealed that the overall needs for innovation organizations in educational opportunity expansion schools in Mae Ai District under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3 were at a high level. When considering individual aspects, the highest mean score was organizational culture and atmosphere, followed by organizational structure, innovative leadership, teamwork, human resource management, strategic management, and knowledge management, respectively. The aspect with the lowest mean score was information and communication technology utilization.

Keywords: Needs Assessment, Innovative Organization, Educational Opportunity Expansion Schools

บทนำ

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการเปลี่ยนบริบทในโลก โดยถูกขับเคลื่อนด้วยความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสังคม วัฒนธรรม รวมถึงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (มรกต จันทระพ้อ, 2562) ดังนั้น การพัฒนานวัตกรรมจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์กรเป็นองค์กรนวัตกรรม โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การเติบโต และการสร้างสมรรถนะที่อย่างยั่งยืน โดยปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับนวัตกรรมมากขึ้น ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศในระยะยาว และนำประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยมีพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 เป็นกลไกในการจัดทำและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ การวิจัยและนวัตกรรมซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ ในส่วนของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา มาตรา64 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีการผลิตบุคลากร และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการพัฒนา รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพ และ

ประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) จึงจำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนา นวัตกรรม

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยนวัตกรรม พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ได้ให้ความสำคัญของ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยนวัตกรรมให้มีความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างแท้จริง จึงให้มีการ กำหนดพื้นที่นวัตกรรมซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาขึ้นเพื่อสนับสนุน การสร้างนวัตกรรม การศึกษา มาตราที่ 3 ให้ความหมาย “นวัตกรรมการศึกษา” เป็นแนวคิด หรือการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ ซึ่งได้มีการทดลองและพัฒนาจนเป็นที่น่าเชื่อถือว่าสามารถส่งเสริมผู้เรียนและการจัดการศึกษา ให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนกำหนดแนวทางพัฒนานวัตกรรมทาง การศึกษา และพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรม หรือองค์กรแห่งนวัตกรรมซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่ง กันและกันกับองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแนบแน่น การเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริม สร้างความรู้ใหม่และการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นหน่วยงานที่ต้อง ดำเนินการตาม นโยบายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน จากรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในปีการศึกษา 2564 พบว่า การขับเคลื่อนองค์กรสู่องค์กรนวัตกรรมยังคงเผชิญ กับความท้าทายหลายประการ อาทิ 1) การขาดเครื่องมือในการประเมินความเป็นองค์กรนวัตกรรมที่มี ประสิทธิภาพ 2) การขาดทรัพยากรและงบประมาณสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม 3) วัฒนธรรมองค์กรที่ยัง ไม่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) บุคลากรยังขาดความรู้ ทักษะ เจตคติที่จำเป็นต่อการพัฒนานวัตกรรม และยังมีปัญหาคุณภาพของผู้เรียน ที่ยังคงมีปัญหาด้านสมรรถนะทางการเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และได้กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางการ บริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดค่านิยมหลัก (Core Values) ภายใต้นโยบาย "We're SMART" ซึ่งประกอบด้วย Strategy (มีกลยุทธ์), Modern (มีความทันสมัย), Achievement (การมุ่งผลสัมฤทธิ์), Research & Development (การวิจัยและพัฒนา) และ Team work (การทำงานเป็นทีม) ที่เป็นค่านิยมดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กร นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพสูง นอกจากนี้ จากวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ที่มุ่ง "สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียนบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี" และพันธกิจข้อที่ 6 ที่มุ่ง "พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่องค์กร ที่มีคุณภาพ" สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาองค์กรสู่องค์กรนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2566)

จากสภาพการณ์ที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนาองค์กรนวัตกรรม จะได้นำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาองค์กรนวัตกรรม เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในการวางแผน ตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนให้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพทั้งนี้ผลที่ได้จากการศึกษาจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม (Innovative Organization)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3

วิธีดำเนินการ

งานวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25คน และครูจำนวน 351 คน รวม 376 คน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต3

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 178 คน รวม 191 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม 2ตอน ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ องค์กรนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Scales)

- 1) การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้
- 2) ศึกษากรอบแนวคิดจากทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) กำหนดกรอบแนวคิดและประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัยให้มีความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน
- 4) ออกแบบข้อคำถามตามกรอบแนวคิดความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 โดยกำหนดให้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
- 5) วิเคราะห์หาค่าความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา Item-Objective Congruence (IOC) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประเมินเครื่องมือ ผลการตรวจสอบข้อคำถามจำนวน 44 ข้อ พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00
- 6) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.968 จึงดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา เลขที่โครงการ HREC-UP-HSS 2.2/053/68

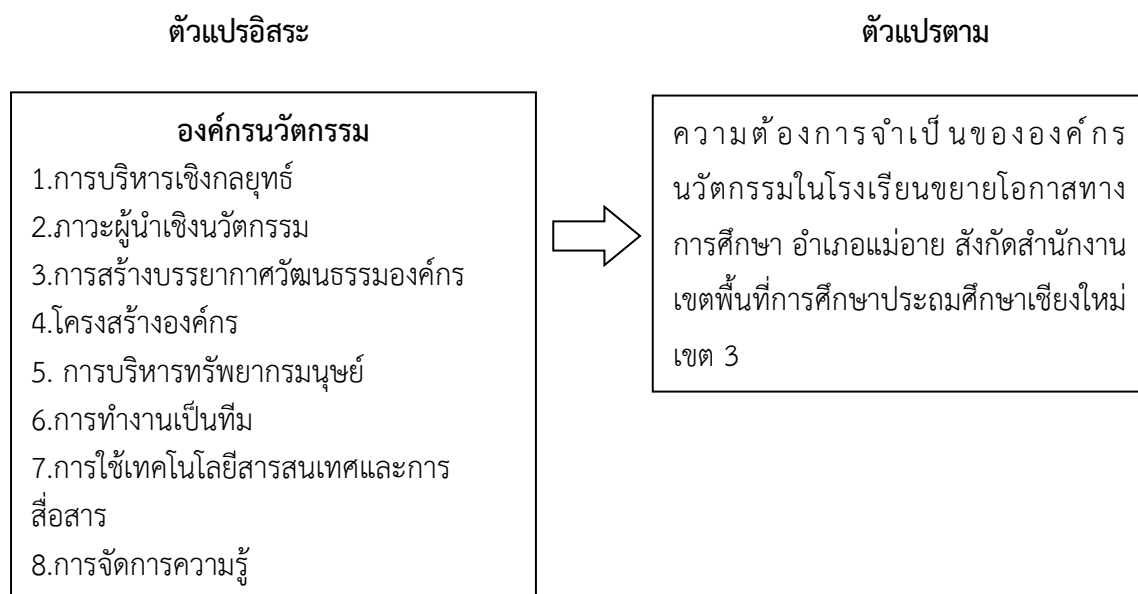
การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ทางช่องทางอีเมลของแต่ละสถานศึกษา ด้วย QR code Google form ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษา ตามช่วงเวลาที่กำหนด ภายใน 30 วัน วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังนี้ 1. สภาพทั่วไปของผู้ตอบวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และร้อยละ (Percentage) 2.สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3. จัดลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย โดยสูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified})

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 แสดงตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

องค์กรนวัตกรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI modified	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ		
1.ด้านการบริหาร เชิงกลยุทธ์	3.904	0.448	มาก	4.794	0.366	มากที่สุด	0.228	6
2. ด้านภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรม	3.795	0.519	มาก	4.711	0.478	มากที่สุด	0.242	3
3. ด้านการสร้าง บรรยากาศ วัฒนธรรมองค์กร	3.806	0.478	มาก	4.756	0.405	มากที่สุด	0.250	1
4. ด้านโครงสร้าง องค์กร	3.797	0.479	มาก	4.734	0.441	มากที่สุด	0.247	2
5. ด้านการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์	3.811	0.448	มาก	4.729	0.429	มากที่สุด	0.240	5
6.ด้านการทำงาน เป็นทีม	3.809	0.427	มาก	4.728	0.428	มากที่สุด	0.241	4
7.ด้านการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศและการ สื่อสาร	3.878	0.425	มาก	4.747	0.445	มากที่สุด	0.224	8
8.ด้านการจัดการ ความรู้	3.903	0.434	มาก	4.782	0.419	มากที่สุด	0.225	7
รวมเฉลี่ย	3.838	0.457	มาก	4.748	0.426	มากที่สุด	0.237	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้ดังนี้

โดยภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.237$) โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ 1) ด้านการสร้างบรรยากาศวัฒนธรรมองค์กร 2) ด้านโครงสร้างองค์กร 3) ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 4) ด้านการทำงานเป็นทีม 5) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 6) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ 7) ด้านการจัดการความรู้ 8) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามลำดับ

1) ด้านการสร้างบรรยากาศวัฒนธรรมองค์กร สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.250$)

2) ด้านโครงสร้างองค์กร สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.247$)

3) ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.242$)

4) ด้านการทำงานเป็นทีม สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.241$)

5) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.240$)

6) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.228$)

7) ด้านการจัดการความรู้ สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.225$)

8) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.224$)

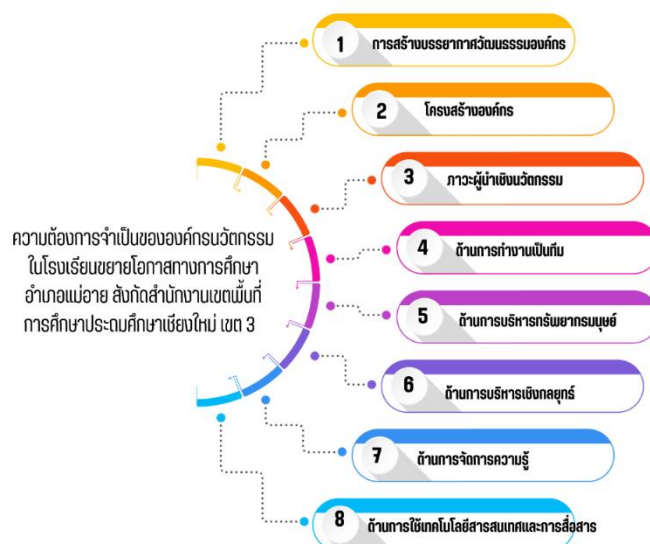
อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความต้องการจำเป็นของการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะ $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.237 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศวัฒนธรรมองค์กร มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด และมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในอันดับแรก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธัญรัตน์ หิรัญกิตติกร (2564) กล่าวถึง ผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศ ขององค์กรในรูปแบบอิสระทางความคิด ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถกล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นวัตกรรม มีวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เป็นแบบการบังคับบัญชา ส่งเสริมแรงจูงใจโดยการให้รางวัล ตอบแทนแก่บุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างองค์กร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปานชนก ดั่งอุดม (2562) กล่าวถึง ผู้บริหารองค์กรควรใช้หลักในการกระจายอำนาจ ส่งเสริมให้บุคลากรมีอำนาจหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและจัดโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นคล่องตัว ทำให้ประสานงานได้อย่างรวดเร็วและคล่องแคล่ว ส่วนในด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภารดี อนันต์นาวี (2564) กล่าวถึง ผู้บริหารจึงต้องมีความเป็นมืออาชีพวิสัยทัศน์ กำหนดทิศทางขององค์กร มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัลและภาวะผู้นำเชิงวิชาการ มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้วยวิธีการใหม่ ๆ มีการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมบริหารจัดการใหม่ ส่วนในด้านการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธัญรัตน์ หิรัญกิตติกร (2564) กล่าวถึง ในองค์กรมีบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ให้ความร่วมมือตั้งใจทำงาน มีวินัย มีแรงจูงใจในตนเอง ส่วนในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธัญรัตน์ หิรัญกิตติกร (2564) กล่าวถึง ให้บุคลากรเห็นความสำคัญของนวัตกรรม ส่งเสริมให้บุคลากรมีการฝึกฝนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยการจัดอบรมให้ความรู้ ฝึกทักษะด้านนวัตกรรม และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาปรับใช้ให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ส่วนในด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อาศิรา ราชเวียง (2564) กล่าวถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้อย่างเหมาะสม และการนำกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับดิจิทัลมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร นอกจากนี้ องค์กรต้องสามารถจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมที่คิดค้นได้เป็นอย่างดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการ จัดการ

การเรียนรู้ ทำให้ผู้ทำงานด้านนี้มีความสุข สนุกกับงาน มีมาตรฐานสูงตามที่องค์กรต้องการ และได้รับ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องครบถ้วนทุกด้าน เป็นองค์กรที่สามารถจัดการงานวิจัยได้สอดคล้องกับความต้องการ ของนักนวัตกรรม ส่วนในด้านการจัดการความรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภารดี อนันต์นาวิ (2564) กล่าวถึง องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นองค์กรหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษาและ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนยุคใหม่โดยมีการปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ทั้งทางด้านกระบวนการทาง ความคิดสร้างสรรค์การหาวิธีการใหม่ ๆ การใช้เทคโนโลยีการบริหารจัดการแบบใหม่ ๆ ทำให้องค์กรเกิดการ เปลี่ยนแปลงจากเดิมเกิดสิ่งใหม่ที่แตกต่างกันและดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ สูงกว่าเป้าหมายขององค์กรที่เป็นเลิศ ส่วนในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฐปภัสร สุกุลพัฒนธนา (2564) ผู้บริหารสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษามีรูปแบบและช่องทางการสื่อสารด้วยสื่อที่หลากหลาย และสถานศึกษามุ่งเน้นการ สื่อสารระหว่างผู้บริหารและบุคลากร เพื่อรับทราบข้อมูลทุกด้านและสภาพการปฏิบัติงาน

องค์ความรู้ใหม่

ความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ประกอบด้วย 8 ลำดับความต้องการจำเป็น สูงที่สุดในการพัฒนา คือ 1) การสร้างบรรยากาศวัฒนธรรมองค์กร 2) โครงสร้างองค์กร 3) ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรม 4) ด้านการทำงานเป็นทีม 5) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 6) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ 7) ด้านการจัดการความรู้ 8) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งการนำลำดับความต้องการ จำเป็นสูงที่สุดในการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมไปใช้ ต้องดำเนินการภายใต้ความร่วมมือของหน่วยงานต้นสังกัดที่ เป็นหน่วยงานในการกำหนดการพัฒนา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาองค์กรนวัตกรรมได้อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลให้สถานศึกษา ครู นักเรียน รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิด ความมั่นใจในการบริหารงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว

สรุป

ความต้องการจำเป็นขององค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่เมาะ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จากการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน ในภาพรวมอยู่ ระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ รองลงมา คือ

ด้านการจัดการความรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และสภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ รองลงมา คือ ด้านการจัดการความรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และได้ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ดังนี้ 1) การสร้างบรรยากาศวัฒนธรรมองค์กร 2) โครงสร้างองค์กร 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 4) ด้านการทำงานเป็นทีม 5) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 6) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ 7) ด้านการจัดการความรู้ 8) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้บุคลากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย แสวงหาความรู้และทักษะใหม่ๆ เพื่อนำไปสร้างหรือพัฒนา นวัตกรรมของตนเอง

2) โรงเรียนควรกระจายอำนาจการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการประเมินผลและยึดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ นำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

3) โรงเรียนควรขับเคลื่อนผู้นำให้มีวิสัยทัศน์ ทิศทางในการพัฒนาองค์กร ให้การสนับสนุนในการ สร้างสรรค์ความคิดใหม่สู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมในโรงเรียน
- 2) ควรศึกษาการพัฒนาการสร้างบรรยากาศวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการบริหารองค์กรนวัตกรรมในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณัฐปภัสร สกฤตพัฒน์ธาดา. (2565). การเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัล คุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัญรัตน์ หิรัญกิตติกร. (2564). การศึกษาความต้องการความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ธีระ รุญเจริญ. (2558). การบริหารทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์กับการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 16(1), 1-15.
- ปานชนก ดั่งอุดม. (2562). การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2563). เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2568 จาก <https://www.bic.moe.go.th/images/stories/>

Porrorbor2542.pdf

ภารดี อนันต์นาวิ. (2564). องค์กรนวัตกรรมการศึกษา: การบริหารจัดการ. วารสารวิชาการ. 10(2), 1-12.

รัตนา แสงบัวเผื่อน. (2561). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก หน้า 102.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2560). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: แนวคิดและกรณีศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. อักษราพิพัฒน์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2566-2570. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2568 จาก <https://www.cmarea3.go.th/2567>

อาศิรา ราชเวียง. (2560). อนาคตผู้ประกอบการในยุค 4.0. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 12(2), 79-88.